

**Badania tynków weryfikujące pierwotną oryginalną kolorystykę elewacji oraz
badania powłok malarskich stolarki drzwiowej
– dotyczy budynku mieszkalnego przy ul. Szczecińskiej 22 w Karlinie.**

Opracował:

mgr Waldemar Tomaszewski – konserwator dzieł sztuki,

nr dyplomu (UMK – Toruń): 1400/122805/2008

Koszalin – czerwiec/lipiec 2018 r.

OPRACOWANIE JEST CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM.

Przedmiot opracowania:

Badania konserwatorskie ustalające oryginalną kolorystykę elewacji oraz drzwi wejściowych budynku mieszkalnego przy ul. Szczecińskiej 22 w Karlinie są uzupełnieniem dokumentacji projektowej, pt.: „*TERMOMODERNIZACJA – remont dachu i elewacji wraz z dociepleniem, wykonanie nowej instalacji grzewczej w lokalach mieszkalnych oraz nowej instalacji elektrycznej w częściach wspólnych budynku przy ul. Szczecińskiej 22 w miejscowości Karlino. Dz. Nr 232/4 obr. 0004. Branża – architektura*”. Autor: mgr inż. arch. Krzysztof Hodun – Listopad 2016 r.

Podstawa opracowania:

Badania konserwatorskie ustalające oryginalną kolorystykę elewacji oraz drzwi wejściowych budynku mieszkalnego przy ul. Szczecińskiej 22 w Karlinie, wykonano stosując się do zaleceń konserwatorskich zawartych w treści DECYZJI NR 764.2016.K WUOZ–Delegatura Koszalin, znak: ZN.K. 5142.145.2016.MB z dnia 30 listopada 2016 r. Jest to związane z zamierzeniem inwestycyjnym polegającym na modernizacji energetycznej budynku, tj. remontem i dociepleniem elewacji budynku, przebudową i zmianą sposobu ogrzewania pomieszczeń oraz przebudową istniejącej instalacji elektrycznej w części wspólnej budynku przy ul. Szczecińskiej 22 w Karlinie, położonym na działce nr 232/5 obr. 0004 Karlino.

Adres: 78 – 230 Karlino, ul. Szczecińska 22, dz. nr 232/5; Obr. 0004.

Data budowy - styl: XIX/XX w. – historyzm.

Inwestor: Gmina Karlino, z siedzibą w Karlinie przy ul. Plac Jana Pawła II 6.

Autor opracowania: mgr Waldemar Tomaszewski, konserwator rzeźby kamiennej i detali architektonicznych, nr dyplomu (UMK – Toruń): 1400/122805/2008.

Zakres opracowania:

- opracowanie opisowe i fotograficzne,
- badania warstw zachowanych na elewacjach zewnętrznych budynku oraz na drzwiach wejściowych oraz wyniki tych badań,
- wnioski z przeprowadzonych badań.

SPIS TREŚCI:

1) Informacje potwierdzające wartość zabytkową budynku	s.: 3 – 5;
2) Część badawcza	s.: 6;
2.1.) Elewacja frontowa	s.: 7 – 22;
2.2.) Elewacja boczna	s.: 23 – 25;
2.3.) Elewacja podwórzowa	s.: 26 – 31;
2.4.) Drzwi wejściowe (elewacja frontowa)	s.: 32 – 35;
2.5) Drzwi wyjściowe (elewacja podwórzowa)	s.: 36 – 38;
3) Wnioski z przeprowadzonych badań	s.: 39 – 41.

1. INFORMACJE POTWIERDZAJĄCE WARTOŚĆ ZABYTKOWĄ BUDYNKU:

Budynek przy ul. Szczecińskiej 22 w Karlinie jest zlokalizowany na obszarze śródmieścia miasta Karlino, wpisanym do rejestru zabytków pod nr 44 decyzją z dnia 04.09.1954 r.

Ponadto budynek przy ul. Szczecińskiej 22 w Karlinie ma założoną KARTĘ OBIEKTU. Na potrzeby niniejszego opracowania dołączono jej kopię (patrz dalej):

KARTA OBIEKTU

KARLINO wój. karłowickie ul. Szczecińska nr 22
własność funkcja MIESZK.

1. DANE OGÓLNE

ILOŚĆ: kondygnacji 2 mieszkań 12b mieszkańców

2. SPOSÓB UŻYTKOWANIA

nawilce GOSPOD. PODPIWNIŁCZ. OŚCIEŻCOWO
parter MIESZK.
I piętro MIESZK.
II piętro --
III piętro --
poddasze --
IV piętro --

3. ELEMENTY BUDYNKU

Nazwa elementu	BONJOWANE PILASTRY PO BOŁACH WĘDZIA, MĄDOKIENNIKI,
mury pionie	TRÓJKĄTNY NACZDEK NAD DZIEMNĄ WĘDZIOWYM
sklepienia	
ściany zewn.	MUROWANE
strop n. piwnicą	
strop n. parterem	
strop n. I piętrzem	
dach - konstrukcja	DACH 2-SPADOWY, NISKI
pokrycie dachu	PAPA
izolacja dach.	
układ wnętrza	ZACHOW. STOLARKA DZIWI WĘDZIOWYM
schody	
drzwi zewn. brama	2 SKRZYDEŁ. PEWNIOWE
okna	STOLARKA 2-SPADOWA NOWA, Z WIEJENIOWYM
gzyms	DZIWIOWYM, PODKIEJENNE, WIEJENIOWYM PROFIL.

4. WYPOSAŻENIE TECHNICZNE BUDYNKU

światło +	woda	kanalizacja
ogrz.	ciepło	

5. OCENA STANU TECHNICZNEGO BUDYNKU

całość budowl.	dobry	średni +
zły	bardzo zły	katastroficzny

6. DATOWANIE

KONIEC XIX W.

7. CECHY STYLOWE BUDYNKU

HISTORYZM

8. OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWEJ

wysoka	dobro	+ średnia	niewielka	bez wartości
--------	-------	-----------	-----------	--------------

9. OCENA WALORÓW PRZESTRZENNYCH

10. INNE OBIEKTY NA DZIAŁCE

Nazwa-funkcja	BUD. GOSPODARCZY			
konstrukcja	DREWNIANY			
st. techniczny	DOBRY			
ew. wartości hst.				
pokrycie dachu	PAPA			

11. WNIOSKI KONSERWATORSKIE

NALEŻY PRZYWRÓCIĆ OPASKI WOKÓŁ OKIEN NA PARTERZE DOCHODZĄCE DO ZACHOWANEGO GZYMSU NADKIEJENNEGO. PRZYWRÓCIĆ GZYMSY PARAPETOWE NA PARTERZE. PRZYWRÓCIĆ STOLARKĘ 4-KWATEROWĄ, IV OKNACH PARTERU I III I SZCZEBLINOWY PODZIAŁ OKIEN I P. WPRZEWADZIĆ OPASKI I STOLARKĘ 4-KWATEROWĄ W ELEW. SZCZYTOWEJ PO LEWEJ STRONIE. WSKAZANE JEST PODNIENIE DACHU DO FORMY WYSOKIEGO, 2-SPADOWEGO KRYTEGO DACHOWNIKI. ZE WZGLĘDU NA LOKALIZACJĘ PRZY WZDZIE DO MIASTA I CHARAKTER BUDYNKÓW SĄSIEDNICH, UZUPEŁNIĆ ISTNIEJĄCE DRZWI. ZACHOWAĆ BONJOWANE PILASTRY NA NARÓŻACH, GZYMSY, OPASKI I P., OPASKĘ I TRÓJKĄTNY NACZDEK OTWORU WĘDZIOWEGO. STOSOWAĆ TYNK GŁADKI.

2. CZĘŚĆ BADAWCZA

Budynek jest wymurowany z cegły i w całości otynkowany. Od strony ul. Szczecińskiej nie posiada cokołu. Natomiast od strony elewacji podwórzowej jest posadowiony na podmurówce z kamienia łupanego (granit). Dach budynku jest 2 – spadowy, w całości pokryty papą. Budynek jest założony na planie prostokąta, 3, 5 traktowy. Kamienica od strony frontu posiada 5 osi pionowych, gdzie na 5 osi lokalizuje się wejście do budynku i przelotowej klatki schodowej, wraz z wyjściem na podwórze. Budynek nie jest podpiwniczony. Jego poddasze jest niskie i nie służy celom użytkowym. Większość oryginalnych drewnianych okien jest wymieniona na współczesne okna PVC - różnorodne pod względem podziałów - wedle woli oraz gustu lokatorów. Drzwi wejściowe do budynku od str. ul. Szczecińskiej są oryginalne: drewniane, ramowo – płycinowe, dwuskrzydłowe, zdobione geometrycznymi płycinami, w górnej części przeszklone. Listwa przyrytkowa oraz ślepię są profilowane. Nadślepię jest przeszklone i podzielone na kwatery.

2.1 Elewacja fronowa:

Fot. 1 (wyk. mgr W. Tomaszewski):

Elewacja frontowa jest zorientowana na południowy wschód. Jest w całości otynkowana. Dzieli się na 5 osi, gdzie na 5 (skrajnie prawej) osi znajduje się wejście do budynku. Natomiast pierwsze 4 osie na elewacji (licząc od lewej strony) są symetrycznie wyznaczone przez otwory okienne. Podziały poziome na elewacji frontowej wyznacza (zachowany szczątkowo) gzyms międzykondygnacyjny pomiędzy parterem a piętrem pierwszym (I). Na fotografii archiwalnej zawartej w KARCIE OBIEKTU można zauważyć, że istniała profilowana opaska spinająca parapety okien pierwszego piętra (I). Obecnie przy oknach 1, 2, 3 i 4 osi pierwszego piętra (I) zamontowano współczesne parapety wykonane z blachy. Pod oknem na 5 osi zachował się odcinek gzymsu podokiennego, który swoją formą nawiązuje do nieistniejącej już opaski spinającej okna na 1, 2, 3, i 4 osi na poziomie pierwszego piętra (I). Całość elewacji frontowej wieńczy profilowany gzyms koronujący. 5 oś elewacji frontowej, jest odseparowana od reszty elewacji boniowanymi pilastrami. Wewnątrz wydzielonego pola mieści się otwór wejściowy do budynku, który otaczają profilowane listwy. Ponad otworem wejściowym znajduje się trójkątny fronton wykonany z profilowanych odcinków (technika ramy ciągnionej).

A) Płaskie powierzchnie ścian:

Fot. 2 (wyk. mgr W. Tomaszewski):

Na wielu obszarach płaskich powierzchni ścian tynki są silnie wypłukane, odparzone, odspojone i zwiertzałe. W tym obszarze występuje chaotyczne zróżnicowanie w układzie warstw kolorystycznych. Wiele wskazuje na to, że elewacja podwórzowa była kilkakrotnie przemalowywana.

Fot. 3 i 4 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Na wielu obszarach płaskich powierzchni ścian tynki są silnie wypłukane, odparzone, odspojone i zwietrzałe. W związku z tym spotykane są również ślady doraźnych napraw tynkarskich, wykonanych współczesnymi zaprawami cementowymi.

Fot. 5 i 6 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Na wielu obszarach płaskich powierzchni ścian tynki są silnie wypłukane, odparzone, odspojone i zwiertzałe. Stan zachowania tynków obecnych na płaskich powierzchni ścian ocenia się jako zły.

Fot. 7 i 8 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Na wielu obszarach płaskich powierzchni ścian tynki są silnie wypłukane, odspojone, odparzone i zwietrzałe. Stan zachowania tynków obecnych na płaskich powierzchniach ścian ocenia się jako zły.

Fot. 9 i 10 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Na wielu obszarach płaskich powierzchni ścian tynki są silnie wypłukane, odspojone, odparzone i zwietrzałe. Stan zachowania tynków obecnych na płaskich powierzchniach ścian ocenia się jako zły.

Ogólnie stan zachowania tynków obecnych na płaskich powierzchniach ścian elewacji frontowej ocenia się jako zły. Na wielu obszarach tynki są silnie wypłukane, odparzone, odspojone i zwietrzałe. Główną przyczyną silnie postępującej dezintegracji tynków elewacyjnych jest najprawdopodobniej bliskość rzeki, której wody przesiąkają przez grunt a budynek kapilarnie je podciąga. Tym samym dochodzi do niemal permanentnego zawilgocenia ściany elewacji frontowej. Potwierdzeniem na to są również opinie mieszkańców budynku, którzy uskarżają się na zawilgocenie ścian w lokalach mieszkaniowych oraz przesiąkanie wody przez ceglaną posadzkę klatki schodowej – szczególnie gdy stan wody w rzece jest wysoki. Oprócz tego należy dodać, że woda w rzece nie jest idealnie czysta i z chemicznego punktu widzenia stanowi roztwór o zmiennym pH. Dodatkowym czynnikiem przyczyniającym się do dezintegracji tynków elewacyjnych może być również bliskość jezdni ulicy Szczecińskiej, która w okresie zimowym jest posypywana solą. Intensywny ruch samochodowy przyczynia się do rozbryzgiwania błota śniegowego, a tym samym przenoszenia soli na powierzchnię elewacji. Obecność soli w strukturze tynku może drastycznie przyczyniać się do jego dezintegracji – szczególnie w porze zimowej, gdy uwodnione sole w niskich temperaturach tworzą kryształy o możliwie największych objętościach.

Oprócz tego zauważono, że na tynkach płaskich powierzchni ścian występuje chaotyczne zróżnicowanie w układzie warstw kolorystycznych. Wiele wskazuje na to, że elewacja frontowa była kilkakrotnie przemalowywana.

Układ warstw:

- lokalnie wtórne szlichty i łaty wykonane współczesnymi zaprawami tynkarskimi;
- warstwa wtórnej *szaro – zielonej* farby;
- warstwa *pobiałej wapiennej* (najprawdopodobniej wtórnej);
- warstwa farby w kolorze *jasnego ugru* w kolorze zbliżonym do: **NCS S 1030-Y20R**;
- cienka szlichta (ok. 3mm) barwionego w masie tynku wapienno–piaskowego (ziarno: od 0,5mm do 2mm) z niewielkim dodatkiem cementu. Kolor szlichty to ciemny *ugier* zbliżony do: **NCS S 3060-Y20R**;
- lekki bazowy tynk wapienno – piaskowy (ziarno od 0,5mm do 5mm oraz sporadycznie żwir powyżej 5mm) z niewielkim dodatkiem cementu (grubość warstwy tynku: ok. 2 cm);
- mur z czerwonej cegły.

B) Wnęki okienne:

Fot. 11 i 12 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Wnęki okienne były wtórnie przemalowywane w zależności od woli i gustów lokatorów.

Układ warstw:

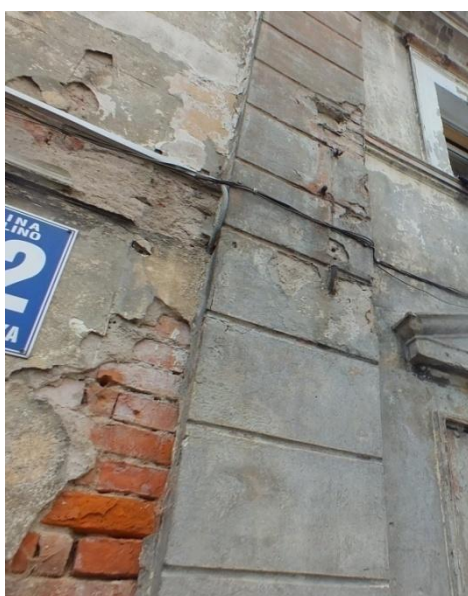
- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *ciemnego brązu*;
- lokalnie wtórna warstwa współczesnej farby w kolorze *białym*;
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.

C) Boniowane pilastry flankujące wejście:

Fot. 13 i 14 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok pionowych boniowanych pilastrów, rozwarstwień tynku oraz pozostałości wtórnych przemalowań.

Układ warstw:

- warstwa wtórnej farby w kolorze *łososiowym*;
- warstwa wtórnej farby w kolorze *jasno-szarym* (warstwa ta jest spatynowana);
- śladowe resztki *pobiałej wapiennej*;
- pozostałości oryginalnej farby w kolorze *jasnego ugru*, zbliżonym do: **NCS S 1030-Y20R**.
- cementowo-wapienna zaprawa sztukatorska z dodatkiem piasku rzeczno (ziarno od 0,5 do 2mm);
- lekki bazowy tynk wapienno – piaskowy (ziarno od 0,5mm do 5mm oraz sporadycznie żwir powyżej 5mm) z niewielkim dodatkiem cementu (grubość warstwy tynku: ok. 2 cm);
- mur ceglany.

D) Opaski dekoracyjne wokół otworu wejściowego:

Fot. 15 i 16 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok warstw kolorystycznych na dekoracyjnych opaskach wokół otworu wejściowego.

Układ warstw:

- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *łososiowym*;
- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *ciemnego brązu*;
- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *szaro-niebieskim* (warstwa jest spatynowana);
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.

E) Wnęka wejściowa:

Fot. 17 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok warstw kolorystycznych na powierzchni wnęki wejściowej.

Układ warstw:

- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *ciemnego brązu*;
- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *szaro-niebieskim* (warstwa jest spatynowana);
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.

F) Trójkątny fronton ponad wejściem:

Układ warstw:

- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *łososiowym*;
- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *ciemnego brązu*;
- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *szaro-niebieskim* (warstwa jest spatynowana);
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.
- cementowo-wapienna zaprawa sztukatorska z dodatkiem piasku rzeczno-
(ziarno od 0,5 do 2mm).

G) Gzymsy nadokienne okien parteru:

Fot. 19 i 20 (wyk. asyst. G. Samoń): Odcinkowe profilowane gzymsy nadokienne są wykonane w technice ramy ciągnionej. Ich obecny stan jest bardzo zły, gdyż z łatwością rozpadają się pod wpływem dotyku ludzkiej dłoni i bardzo słabo trzymają się elewacji.

Układ warstw:

- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *szaro-niebieskim* (warstwa jest spatynowana);
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.
- cementowo-wapienna zaprawa sztukatorska z dodatkiem piasku rzecznoego (ziarno od 0,5 do 2mm);
- trzcina ułożona poziomo wzdłuż profili – w celu ich wzmocnienia.

H) Gzyms międzykondygnacyjny (zachowany szczątkowo):

Fot. 21 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Niewielki fragment zachowanego szczątkowo gzymsu międzykondygnacyjnego wraz z zachowanym układem warstw kolorystycznych.

Układ warstw:

- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *szaro-niebieskim* (warstwa jest spatynowana);
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.
- cementowo-wapienna zaprawa sztukatorska z dodatkiem piasku rzecznoego (ziarno od 0,5 do 2mm).

I) Opaski okienne oraz gzymsy nadokienne (pierwsze piętro):

Fot. 22 i 23 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok okien 3, 4 i (fot. poniżej) 5 osi na kondygnacji pierwszego piętra.

Układ warstw:

- lokalnie łaty i szlichty wykonane współczesnymi zaprawami tynkarskimi;
- lokalnie wtórna warstwa współczesnej farby w kolorze *bieli*;
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.
- cementowo-wapienna zaprawa sztukatorska z dodatkiem piasku rzeczno-
(ziarno od 0,5 do 2mm).

J) Gzyms koronujący:

Fot. 24 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok odcinka gzymsu koronującego. Lewa połowa sfotografowanego odcinka gzymsu przedstawia przykład nieprofesjonalnej naprawy z zastosowaniem mocnej zaprawy cementowej.

Układ warstw:

- lokalnie i odcinkowo nieprofesjonalne naprawy gzymsu współczesnymi zaprawami tynkarskimi;
- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *szaro-niebieskim* (warstwa jest spatynowana);
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.
- cementowo-wapienna zaprawa sztukatorska z dodatkiem piasku rzeczno (ziarno od 0,5 do 2mm).
- lekki bazowy tynk wapienno – piaskowy (ziarno od 0,5mm do 5mm oraz sporadycznie żwir powyżej 5mm) z niewielkim dodatkiem cementu (grubość warstwy tynku: ok. 2 cm);
- ceglany rdzeń gzymsu.

2.2. Elewacja boczna:

Fot. 25 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Elewacja boczna jest najprostsza pod względem formy ze wszystkich trzech elewacji budynku mieszkalnego przy ul. Szczecińskiej 22. Jej ściany są zupełnie płaskie i pozbawione jakichkolwiek dekoracyjnych detali architektonicznych. Na prawym skraju ściany zachowały się relikty namalowanej reklamy.

A) Płaskie powierzchnie ścian:

Fot. 26 i 27 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok układu warstw tynkarskich oraz kolorystycznych na powierzchni ścian elewacji bocznej.

Układ warstw:

- wtórna warstwa farby w kolorze *piaskowym*;
- cienka (ok. 2mm) warstwa wtórnego lekkiego tynku cementowo-wapiennego z dodatkiem piasku rzecznego w postaci tzw. *baranka* (najprawdopodobniej наносzona na powierzchnię elewacji przy użyciu tzw. *agregatu*);
- warstwa oryginalnej farby w kolorze *jasnego ugru*, zbliżona do: **NCS S 1030-Y20R**;
- mocny tynk cementowo-wapienny (gr. warstwy ok. 2,5 cm) z dodatkiem piasku (ziarno od 0,5 do 3mm oraz sporadycznie żwir).

B) Wnęki okienne:

Fot. 28 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Na elewacji bocznej są 3 nieregularnie rozlokowane otwory okienne różnej wielkości. Wszystko wskazuje na to, że są wtórnie wykonane przez lokatorów poszczególnych lokali – wedle ich uznania i możliwości.

Układ warstw:

- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze *brązowym*;
- lokalnie wtórna warstwa współczesnej farby w kolorze *białym*;
- resztki oryginalnej *pobiałej wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.

2.3. ELEWACJA PODWÓRZOWA:

Fot. 25 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Elewacja od strony podwórza jest prosta. Oprócz gzymsu koronującego na elewacji nie występują dekoracyjne detale architektoniczne

A) Cokół – kamienna podmurówka:

Fot. 26 i 27 (wyk. mgr W. Tomaszewski):Widok układu łupanych kamieni granitowych w strefie cokołowej.

Układ warstw:

- resztki *pobiałej wapiennej*;
- kamień granitowy spoinowany mocną zaprawą cementowo-wapienną.

B) Płaskie powierzchnie ścian:

Fot. 28 i 29 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Układ warstw tynkarskich i kolorystycznych na płaskich powierzchniach ścian elewacji podwórzowej.

Fot. 30 i 31 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Układ warstw tynkarskich na płaskich powierzchniach ścian elewacji podwórzowej.

Układ warstw:

- wtórna warstwa farby w kolorze *piaskowym*;
- pozostałości wypłukanej warstwy wtórnego lekkiego tynku cementowo-wapiennego z dodatkiem piasku rzecznoego w postaci tzw. *baranka* (najprawdopodobniej наносzona na powierzchnię elewacji przy użyciu tzw. *agregatu*);
- warstwa oryginalnej farby w kolorze *jasnego ugru*, zbliżona do: **NCS S 1030-Y20R**;
- mocny tynk cementowo-wapienny (gr. warstwy ok. 2,5 cm) z dodatkiem piasku (ziarno od 0,5 do 3mm oraz sporadycznie żwir).
- mur z czerwonej cegły.

C) Wnęki okienne:

Fot. 32 i 33 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok sposobów pomalowania i kolorystyki wnęk okiennych.

Układ warstw:

- lokalnie wtórna warstwa farby w kolorze brązowym;
- lokalnie wtórna warstwa współczesnej farby w kolorze *białym*;
- resztki oryginalnej *pobiału wapiennej* w kolorze zbliżonym do **NCS: S 0500-N**.
- mocny tynk cementowo-wapienny (gr. warstwy ok. 2,5 cm) z dodatkiem piasku (ziarno od 0,5 do 3mm oraz sporadycznie żwir).

D) Gzyms koronujący:

Fot 34 (wyk. W. Tomaszewski): Widok dobrze zachowanego gzymsu koronującego - wieńczącego elewację podwórzową.

Układ warstw:

- resztki farby w kolorze *jasnego ugru*, w kolorze zbliżonym do **NCS S 1030-Y20R**;
- cementowo-wapienna zaprawa sztukatorska z dodatkiem piasku rzecznoego (ziarno od 0,5 do 2mm).
- lekki bazowy tynk wapienno – piaskowy (ziarno od 0,5mm do 5mm oraz sporadycznie żwir powyżej 5mm) z niewielkim dodatkiem cementu (grubość warstwy tynku: ok. 2 cm);
- ceglany rdzeń gzymsu.

2.4. DRZWI WEJŚCIOWE (elewacja frontowa):

Fot. 35 (wyk. W. Tomaszewski): Zakładanie organicznej pasty ściągającej przemalowania na powierzchnie drzwi wejściowych. Obecne drzwi wejściowe do budynku od str. ul. Szczecińskiej są oryginalne: drewniane, ramowo – płycinowe, dwuskrzydłowe, zdobione geometrycznymi płycinami, w górnej części przeszklone. Listwa przemykowa oraz ślepię są profilowane. Nadślepię jest przeszklone i podzielone na kwatery.

Fot. 36 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok warstw zalegających farb na drewnianym profilowanym śleminie drzwi wejściowych do budynku od strony ul. Szczecińskiej.

Fot. 37 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok odsłoniętych chemicznie i mechanicznie warstw malarskich zalegających na powierzchni drzwi wejściowych do Budynku od strony ul. Szczecińskiej.

Fot. 38 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok odstłoniętych chemicznie i mechanicznie warstw malarskich zalegających na powierzchni ozdobnego elementu, wieńczącego profilowaną listwę drzwi wejściowych do Budynku od strony ul. Szczecińskiej.

Fot. 39 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok odsłoniętych chemicznie i mechanicznie warstw malarskich zalegających na powierzchni ozdobnego geometrycznego kasetonu, obecnego na drzwiach wejściowych do budynku od strony ul. Szczecińskiej.

Układ warstw:

- warstwa wtórnej farby w kolorze *ciemnego brązu*;
- warstwa wtórnej farby w kolorze *kasztanowym*;
- warstwa oryginalnej farby w kolorze *szaro-błękitnym*, zbliżonym do: **NCS S 2020-R80B**;
- drewno sosnowe.

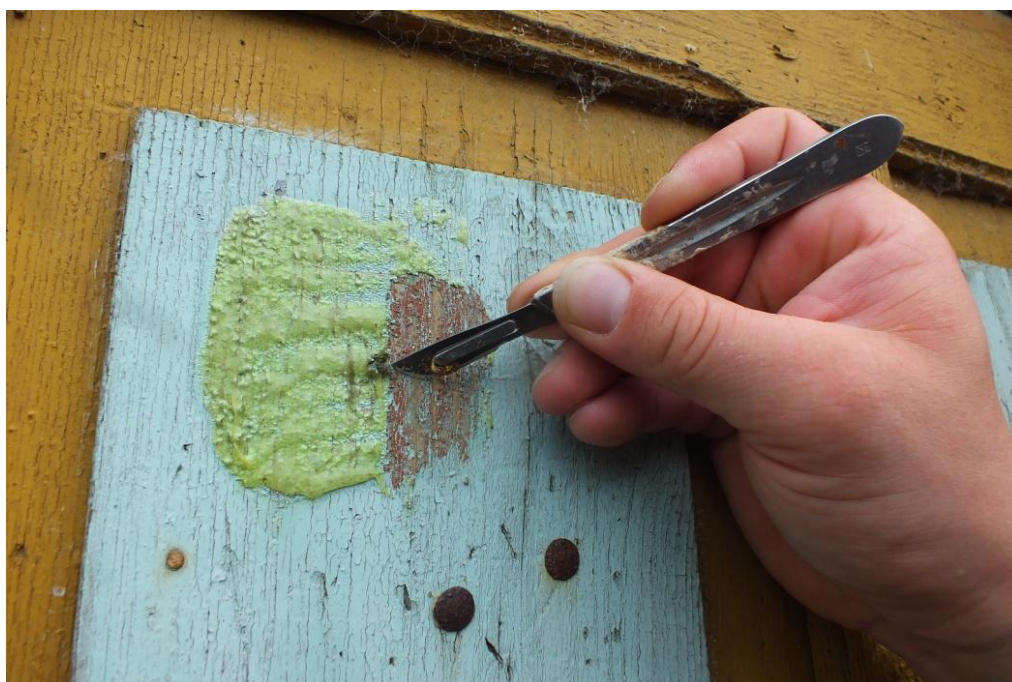
2.5. DRZWI WYJŚCIOWE (elewacja podwórzowa):

Fot. 40 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Drzwi wyjściowe na podwórko są zorientowane na północny zachód. Są to drewniane drzwi ramowo-płycinowe, dwuskrzydłowe, dekorowane płycinami. Listwa przymykowa profilowana, ślęmię profilowane, nadślęmię przeszklone i zakończone prosto – dzielone na 6 kwater.

Fot. 41 (wyk. asyst. G. Samoił): Forma drzwi podwórzowych od strony klatki schodowej jest identyczna ich formie od strony zewnętrznej.

Fot. 42 (wyk. asyst. G. Samoił): Proces chemiczno-mechanicznego odsłaniania warstw malarskich obecnych na drewnianej płycinie drzwi wyjściowych na podwórze.

Fot. 43 i 44 (wyk. mgr W. Tomaszewski): Widok typowych odkrywek chemiczno-mechanicznych ukazujących układ warstw kolorystycznych obecnych na drewnianych drzwiach wyjściowych na podwórze.

Układ warstw:

- warstwa wtórnej farby w kolorze *brązowym, miodowym lub seledynowym*;
- warstwa wtórnej farby w kolorze *kasztanowym*;
- warstwa oryginalnej farby w kolorze *szaro-błękitnym*, zbliżonym do: **NCS S 2020-R80B**;
- drewno sosnowe.

3. WNIOSKI z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

Niezależnie od wyników badań należy kierować się zasadą, aby detale architektoniczne wychodzące przed tło elewacji były tonalnie jaśniejsze. Ponadto kolorystyka powinna być stonowana, pozostająca w gamie i współgrająca wzajemnie wśród składowych elementów elewacji.

3.1 Elewacja frontowa:

W tym obszarze występuje chaotyczne zróżnicowanie w układzie warstw kolorystycznych. Wiele wskazuje na to, że elewacja frontowa była kilkukrotnie przemalowywana. Dlatego też poniższe zestawienie jest w pewnej mierze autorskim wskazaniem kolorystycznego uporządkowania elewacji frontowej.

- **płaskie powierzchnie ścian:** *ugier jasny*, zbliżony do **NCS S 1030-Y20R**;
- **wnęki okienne:** *kolor pobiaty wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;
- **boniowane pilastry flankujące wejście:** *ugier jasny*, zbliżony do **NCS S 1030-Y20R**;
- **opaski dekoracyjne wokół otworu wejściowego:** *kolor pobiaty wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;
- **wnęka wejściowa:** *kolor pobiaty wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;
- **trójkątny fronton ponad wejściem:** *kolor pobiaty wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;
- **gzymsy nadokienne okien parteru:** *kolor pobiaty wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;
- **gzyms międzykondygnacyjny:** *kolor pobiaty wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;
- **opaski okienne oraz gzymsy nadokienne:** *kolor pobiaty wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;
- **gzyms koronujący:** *kolor pobiaty wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**.

Tynki i detale architektoniczne na elewacji frontowej są silnie zdeintegrowane i odspojone. Oprócz tego są najprawdopodobniej zasolone, łącznie z murem ceglanym pod nimi. W związku ze stanem faktycznym ratowanie obecnej substancji tynkarskiej jest pozbawione sensu. Byłby to proces niezwykle trudny, czasochłonny i kosztowny. Dlatego też zaleca się, aby w pierwszej kolejności wykonać izolację poziomą murowanej ściany elewacji frontowej. Następnie wszystkie tynki skuć, dokonać odsalania murów ceglanych, po czym mury ceglane uzupełnić i wzmocnić. Na samym końcu wykonać wierną rekonstrukcję pierwotnej dekoracyjnej kompozycji elewacji wraz ze wszystkimi detalami architektonicznymi. Do tego celu może doskonale posłużyć opracowanie wykonane równoległe do wszystkich opracowań związanych z inwestycją, a mianowicie: „*Inwentaryzacja detalu architektonicznego elewacji budynku: Karlino, ul. Szczecińska 22 wraz z jego stanem zachowania*”, autorstwa: Krystiana Zalewskiego, Karlino 2018 r. Oprócz tego zaleca się, aby na potrzeby remontu elewacji frontowej i drzwi wejściowych budynku mieszkalnego przy ul. Szczecińskiej 22 zamówić program prac konserwatorskich u dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki w specjalizacji: *konserwacja i restauracja rzeźby kamiennej i elementów architektonicznych*. Wskazane jest również, aby nad pracami remontowymi czuwał kierownik robót konserwatorskich.

3.2. Elewacja boczna:

- **płaskie powierzchnie ścian:** *ugier jasny*, zbliżony do **NCS S 1030-Y20R**;
- **wnęki okienne:** *kolor pobiałły wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;

Z konserwatorskiego punktu widzenia w pełni dopuszcza się możliwość wykonania termomodernizacji elewacji bocznej – ze względu na brak detali architektonicznych.

3.3. Elewacja podwórzowa:

- **cokół kamienny:** oczyścić z nawarstwień i pozostawić w naturalnym stanie. Braki spoin uzupełnić.
- **płaskie powierzchnie ścian:** *ugier jasny*, zbliżony do **NCS S 1030-Y20R**;
- **wnęki okienne:** *kolor pobiałły wapiennej*, zbliżony do: **NCS S 0500-N**;
- **gzyms koronujący:** *ugier jasny*, zbliżony do **NCS S 1030-Y20R** lub alternatywnie kolor *pobiałły wapiennej* zbliżony do: **NCS S 0500-N**.

Z konserwatorskiego punktu widzenia dopuszcza się możliwość wykonania termomodernizacji elewacji podwórzowej, z zastrzeżeniem zachowania gzymsu koronującego.

3.4. Drzwi wejściowe: kolor *szaro-błękitny*, zbliżony do: **NCS S 2020-R80B**.

3.5. Drzwi wyjściowe: kolor *szaro-błękitny*, zbliżony do: **NCS S 2020-R80B**.